

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Redovisning

Uppdrag att betala ut och följa upp statsbidrag för
förstärkta föräldraskapsstödande insatser

Regeringsuppdrag S2023/02124 (delvis)
Mars 2024

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3	Tillgängligt föräldraskapsstöd.....	17
Beskrivning av uppdraget.....	4	Förebygga kriminalitet bland barn och unga – kommuner	17
Bakgrund och utgångsläge	5	Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023.....	17
MFoF:s genomförande av uppdraget	6	Utveckling av föräldraskapsstödjande verksamheter.....	18
Utllysning	6	Tillgängligt föräldraskapsstöd.....	18
Kommunikationsinsatser.....	7	MFoF:s kommentarer	19
Stöd till aktörer.....	7	Utmaningar med tidsramen för statsbidraget 2023	19
Rekvirering	7	Långsiktighet och indikatorer skapar förutsättningar för resultat	19
Beredning och utbetalning.....	7	Förvaltningsfrågan.....	20
Åtterrapporering och redovisning.....	8	Civila aktörers roll.....	20
Resultat av statsbidraget 2023	9	Ökad samordning mellan myndigheter.....	20
Underlag till redovisningen	9	Arbete framåt	21
Redovisning av fördelade medel	10	Utveckla det interna arbetet	21
Syftet med statsbidraget har uppnåtts	10	Förutsättningar för enkel hantering.....	21
Ökad och jämlik tillgång till stöd - kommuner	12	Långsiktighet.....	21
Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023	12	Stöd i genomförandet.....	22
Utveckling av föräldraskapsstödjande verksamheter	14	Civila aktörer.....	22
Tillgängligt föräldraskapsstöd.....	14	Förvaltning	22
Ökad och jämlik tillgång till stöd - regioner	15	Samordning mellan myndigheter.....	22
Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023	15		
Utveckling av föräldraskapsstödjande verksamheter	16		

Sammanfattning

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) har på uppdrag av regeringen betalat ut och följt upp en satsning på statsbidrag om totalt 375 000 000 kronor till kommuner och regioner för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser under 2023. Statsbidraget har fördelats till kommuner och regioner utifrån fördelningsnycklar och två inriktningar: *Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet* samt *Förebygga kriminalitet bland barn och unga*.

I uppdraget har ingått att MFoF ska informera kommunerna och regionerna om möjligheten att rekquirera medel för de insatser som statsbidraget avser. MFoF har inom ramen för uppdraget även gett stöd till föräldraskapsstödsaktörer i genomförandet av insatserna genom att samla och sprida kunskap och exempel på arbetsätt och metoder.

- Alla 21 regioner och 287 av 290 kommuner har rekviderat medel inom inriktningen *Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet*. 73 av de 74 utvalda kommunerna har rekviderat medel inom inriktningen *Förebygga kriminalitet bland barn och unga*. De kommuner som inte rekviderade statsbidrag angav tidsbrist samt personalbrist som orsaker.
- Tre kommuner rekviderade inte hela den tilldelade summan då de ansåg att de inte skulle hinna använda medlen i enlighet med syftet under 2023.
- 381 återrapporteringar har inkommit till MFoF, vilket innebär att alla kommuner och regioner som rekviderat statsbidrag har återrapporterat.
- Majoriteten av kommunerna och regionerna anser att syftet med statsbidraget uppnåtts. Återrapporteringarna visar att medlen främst använts till kartläggning, kompetensutveckling och samordning. Detta är tre viktiga delar för att bygga ett hållbart föräldraskapsstöd.
- 39 kommuner och 7 regioner som fått statsbidrag inom inriktningen *Ökad och mer jämlik tillgång till föräldraskapsstöd över hela landet* har haft medel att återbetala. 12 kommuner som fått statsbidrag inom inriktningen *Förebygga kriminalitet bland barn och unga* har haft medel att återbetala. Orsakerna som angetts till att inte hela statsbidraget förbrukats är personalomsättning, bristande intern samordning samt tidsbrist eftersom statsbidraget kom sent på året.
- Återrapporteringarna visar att kommuner och regioner tycker att det varit enkelt att rekquirera och återrapportera till MFoF.
- MFoF ser positivt på det fortsatta förtroendet att betala ut och följa upp medel för förstärkt föräldraskapsstöd under 2024. Detta stärker myndighetens möjlighet att följa upp och stödja kommuners och regioners fortsatta arbete att bygga ett långsiktigt och hållbart föräldraskapsstöd.

Beskrivning av uppdraget

Regeringen gav den 22 juni 2023 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) i uppdrag att betala ut och följa upp en satsning på statsbidrag om totalt 375 000 000 kronor till kommuner och regioner för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser 2023. Medlen ska bidra till ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet, samt bidra till att förebygga kriminalitet för barn och unga. I uppdraget ingår att MFoF ska informera kommunerna och regionerna om möjligheten att rekvirera medel för de insatser som statsbidraget avser.

Fördelningen av statsbidrag ska göras utifrån de fördelningsnycklar och inriktningar som regeringen angivit i bilagor. MFoF ska utforma krav på återrapportering och redovisning som möjliggör uppföljning, men utan att utöka kommuners och regioners administrativa börda på ett oproportionerligt sätt.

Statsbidraget utbetalas engångsvis efter rekvisition till MFoF senast den 1 oktober 2023. Medlen får användas för verksamhet som bedrivs under 2023. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2024 till MFoF.

MFoF ska inom ramen för uppdraget även ge stöd till föräldraskapsstödsaktörer i genomförandet av insatserna, t.ex. genom att samla och sprida kunskap och exempel på arbetssätt och metoder. MFoF ska också följa upp satsningen på en övergripande nivå för 2023 och redogöra för hur medlen har använts.

Löpande information ska ges till Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider. MFoF ska senast den 31 mars 2024 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Av redovisningen ska det framgå hur statsbidragen har fördelats och hur medlen har använts.

Bakgrund och utgångsläge

I den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd (S2018:013) definieras föräldraskapsstöd som olika insatser, aktiviteter och verksamheter riktade till föräldrar som stärker föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn. Det kan handla om att ge föräldrar kunskap om barnets rättigheter, hälsa och utveckling, eller om att stärka föräldrars relation till varandra eller deras sociala nätverk.

MFoF hade mellan 2018 - 2022 i uppdrag att stödja genomförandet av den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd. Detta gjorde myndigheten genom att samla och tillgängliggöra aktuell kunskap, ta fram översikter och stöd i olika former samt samverka med länsstyrelserna i regionala sammanhang. Målgruppen var beslutsfattare och yrkesverksamma som i sitt arbete möter föräldrar under barnets hela uppväxt. Även om uppdraget är avslutat utgår stora delar av myndighetens pågående uppdrag inom föräldraskapsstöd från det arbetet. 2021 fick myndigheten i uppdrag att arbeta med brottsförebyggande föräldraskapsstöd. MFoF har också i uppdrag att främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar inriktat på familjer i en hederskontext.

MFoF anser att det behövs bred samverkan och samordning mellan olika aktörer för att nå ut till alla föräldrar, förebygga riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer runt barn och föräldrar. Föräldraskapsstödet behöver erbjudas både på universell och riktad nivå. Det universella stödet riktar sig till alla föräldrar under barnets hela uppväxt och det riktade stödet till föräldrar där det finns flera riskfaktorer eller redan identifierade problem.

Myndigheten ser även att den civila sektorn kan spela en viktig roll för att skapa förankring och förtroende i olika utsatta områden. Det finns många föräldrar som inte alls nås eller kan ta del av det föräldraskapsstöd som erbjuds idag. Detta är en utmaning som kräver konsekventa och långsiktiga insatser. Bland annat behöver föräldraskapsstöd erbjudas på fler arenor, av fler aktörer och ibland också målgruppsanpassas för att alla föräldrar ska nås.

MFoF hade under 2022 regeringens uppdrag att informera om det utökade statsbidrag som riksdagen i december 2021 beslutade om och som sedan betalades ut till kommunerna av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) inom ramen för det generella statsbidraget (anslaget för kommunalekonomisk utjämning). I myndighetens regleringsbrev för 2023 fick MFoF ett uppdrag att förbereda inför utlysning av statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd. I uppdraget ingick att ta fram budget och plan för myndighetens hantering av statsbidraget samt en plan för att kunna följa upp statsbidragets resultat. MFoF slutredovisade uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) den 15 mars 2023.¹ Den 22 juni samma år fick MFoF genomförandeuppdraget att betala ut och följa upp en satsning på statsbidrag för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser 2023 om totalt 375 000 000 kronor till kommuner och regioner.

Syftet med statsbidraget för förstärkt föräldraskapsstöd är att bidra till en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet. Regeringens ambition är att föräldraskapsstödsprogram ska finnas i hela landet, och att utbudet av föräldraskapsstödjande insatser ska svara mot de behov som finns under olika faser av barnets uppväxt. Satsningen ska också bidra till specifika, riktade föräldraskapsstödjande insatser för att förebygga kriminalitet bland barn och unga. Regeringen har aviserat att detta är en permanent satsning vilket ger möjlighet till ett strukturerat, uthålligt och långsiktigt arbete. Ett sådant arbetssätt har visat sig vara ett framgångsrikt sätt för att nå resultat och effekt.²

¹ Förberedelse inför utlysning av statsbidrag (S2023/01038).

² Anton Ericsson, Anna Sarkadi Att skapa en stödjande organisation – Framgångsrika arbetssätt och förutsättningar för ett hållbart föräldraskapsstöd (2021)
[210326 FINAL RAPPORT UU Stödjande organisation.pdf \(mfof.se\)](#) (Hämtad 2024-02-22)

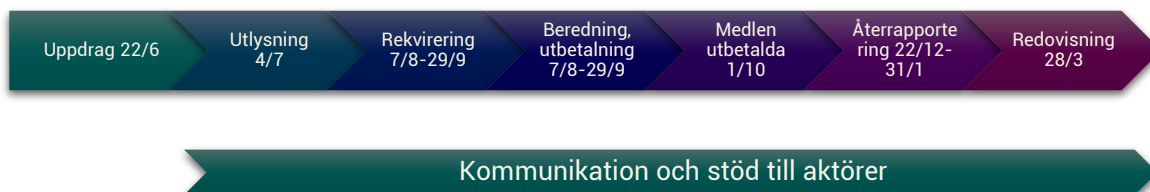
MFoF:s genomförande av uppdraget

Under MFoF:s arbete med det förberedande uppdraget konstaterade myndigheten att hanteringen av denna typ av statsbidrag kräver resurser för en robust organisation med förmåga att både bygga och förvalta strukturer i alla moment i bidragshanteringen. Inför starten av genomförandeuppdraget genomförde myndigheten därför en analys av vilka justeringar inom myndighetens befintliga organisation som krävdes för att hanteringen ska svara mot de förväntningar som regeringsuppdraget signalerade.

MFoF har idag inte en särskild avdelning för att hantera statsbidrag. Arbetet har därför utförts av olika funktioner inom myndigheten som tillsammans bildat ett tvärfunktionellt team med olika roller och ansvar för olika delar i processen. Det lärande och den samsyn som utvecklats i teamet har varit en viktig del i kvalitetssäkringen och även underlättat kunskapsöverföring. Myndighetens arbete har genomförts i samarbete med Statens servicecenter, som hanterat utbetalningarna, samt Försäkringskassan, vilka sköter MFoF:s IT-drift. Dessa samarbeten ger goda förutsättningar för en säker hantering. MFoF har också anlitat en extern leverantör för sammanställning av statistik från återrapporteringarna.

MFoF har etablerat rutiner och processer samt gjort investeringar som gjort att myndigheten kan vara ännu effektivare samt bredare i sitt uppdrag som bidragsgivande myndighet framåt.

I figur 1 nedan visualiseras olika delar i bidragshanteringsprocessen samt när i tid de olika delarna genomförts.

Figur 1: Beskrivning av MFoF:s genomförande av uppdraget

Inom myndigheten startade ett intensivt arbete omedelbart när MFoF den 22 juni fick uppdraget. Redan efter två veckor fanns information om statsbidraget samt rekviseringen på myndighetens webbplats. Information hade också skickats ut till ett stort antal mottagare. Under tiden rekviseringen pågick betalades medel ut löpande. Den 1 oktober var alla rekviserade medel utbetalda.

Utlysning

Den 4 juli publicerade MFoF information om statsbidraget på myndighetens webbplats på en samling särskilt utformade sidor. På webbsidan fanns bland annat information om de olika inriktningarna, fördelningsnycklar, vad dessa medel kan användas till, viktiga datum samt hänvisning till MFoF:s olika material och publikationer inom föräldraskapsstöd.

Kommunikationsinsatser

Myndigheten var angelägen om att skyndsamt nå ut till kommuner och regioner med information om utlysningen, något som behövde ske innan kommuner och regioner inledde sina semesterperioder. Ett informationsutskick om statsbidraget gjordes i början av juli till cirka 500 mottagare inom kommuner, regioner, länsstyrelser samt myndighetens nätverk. MFoF bad också länsstyrelserna om hjälp att sprida informationen till de kommuner och regioner som de verkar inom. Informationen spreds även via sociala medier. Informationsarbetet fortsatte i hög takt via flertalet kanaler under augusti månad.

MFoF deltog i flera nätverksträffar för att informera landets socialchefer, samordningsbarnmorskor och verksamhetsutvecklare inom både kommun och region samt familjecentraler om statsbidraget. Den 6 september genomförde MFoF ett webinarium där det fanns möjlighet att ställa frågor om statsbidraget för förstärkt föräldraskapsstöd. Webbinariet var välbesökt och det spelades in och finns tillgängligt på MFoF:s webbplats. Under veckan innan sista datum för rekviseringen kontaktade MFoF via telefon de kommuner och regioner som ännu inte rekviserat sitt bidrag. Utredare kontaktade bland annat kommunchefer, socialchefer och ekonomichefer för att säkerställa att de nåtts av information om statsbidraget. Detta var uppskattat eftersom inte alla nåtts av informationen trots de kommunikationsinsatser som dessförinnan genomförts. Flera av de kontaktade kommunerna rekviserade därefter sina tilldelade medel.

Sammanfattningsvis har MFoF använt ett stort antal kanaler genom vilka kommuner och regioner har kunnat ta del av information om möjligheten att rekvisera statsbidraget för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser.

Stöd till aktörer

Utredare inom föräldraskapsstöd på MFoF har under såväl utlysningstiden som genomförandet av insatserna 2023 funnits tillgängliga för frågor. Myndigheten har också, som tidigare beskrivits, publicerat en hel del information och vägledning på webbsidan [Så kan bidragen användas \(mfof.se\)](https://www.mfof.se/om-bidraget), vilket varit till stöd för många. En stor del av det stöd som myndigheten har förmedlat har sin grund i den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd samt MFoF:s handlingsplan för ett brottsförebyggande föräldraskapsstöd ([Brottsförebyggande föräldraskapsstöd \(mfof.se\)](https://www.mfof.se/handlingsplan)). Vidare har utredare deltagit vid olika nätverksträffar på nationell och regional nivå och informerat om statsbidragets syfte samt hur medlen kan användas. Bland annat har MFoF deltagit vid Socialchefsdagarna, nätverksträffar som anordnats av länsstyrelserna, Familjecentralskonferensen 2023, nationellt webinarium anordnat av SKR med temat *Föräldraskapsstöd och socialtjänstens roll i utsatta områden* ([Föräldraskapsstöd \(mfof.se\)](https://www.mfof.se/om-bidraget)) samt ett antal nätverksträffar inom regionerna.

Rekvisering

Den 7:e augusti publicerades formulären för rekvisering av statsbidraget på MFoF:s webbplats. Formulären hade utformats så att rekviseringen skulle kunna ske på ett så enkelt sätt som möjligt. Under perioden för rekvisering erbjöd MFoF en utökad service för frågor och svar. Flera kommuner och regioner har visat uppskattning för att myndigheten har haft en bra och pedagogisk information, varit tillgängliga för frågor och att rekviseringen varit enkel.

Beredning och utbetalning

MFoF:s intentioner inför utlysningen av statsbidraget var att eftersträva en hög grad av automatisering av beredning i bidragshandlingen. Givet den snäva tidsramen var det inte möjligt att upphandla ett heltäckande

system för bidragshanteringens alla olika delar som kunde vara på plats inför utlysningen av medel. Arbetet med uppdraget att utlysa och fördela statsbidraget har därför till stor del genomförts manuellt och inneburit en betydande arbetsinsats inom myndigheten. Genom Statens servicecenter fick MFoF tillgång till Ester, en tjänst för att hantera utbetalningsunderlag elektroniskt. Det har inneburit en hög grad av kontroll och kvalitetssäkring av utbetalningarna.

MFoF har under denna arbetsprocess varit mycket noggrann med planering och dokumentation samt granskning av hela bidragsprocessen. Detta har bland annat innefattat att ta fram dokument och rutiner för exempelvis kommunikation med sökande samt att klargöra ansvarsområden och roller i de olika delarna av bidragskedjan för att utveckla en enhetlig handläggning. Hela arbetsprocessen och vad den resulterat i är viktig för utvecklingen inför liknande och kommande uppdrag samt att det ska finnas en transparens i det arbete som myndigheten utför.

Återrapportering och redovisning

Uppdraget till myndigheten innebär både att betala ut statsbidrag för ett förstärkt föräldraskapsstöd och att följa upp denna satsning. MFoF har utformat krav på återrapportering och redovisning som också möjliggör uppföljning och på längre sikt jämförelser över tid. Redan i augusti var mallarna för återrapportering klara och skickades ut till kontaktpersonerna i respektive kommun och region. Kommunerna och regionerna fick på så sätt tidig information om vad som skulle återrapporteras och även vägledning i sitt arbete med insatser för att uppnå syftet med statsbidraget. Flera kommuner och regioner har uppskattat att få information om formerna för återrapportering i ett tidigt skede.

MFoF har utformat tre olika formulär för återrapportering: för regioner respektive kommuner inom inriktningen *Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet* och för kommuner som rekviderat medel för att *Förebygga kriminalitet bland barn och unga*.

Återrapporteringsformulären har utformats så enkelt som möjligt för att inte öka kommunernas och regionernas administrativa belastning på ett oproportionerligt sätt. I återrapporteringen framkom i fritextsvaren att det upplevts som enkelt att både rekvidera och återrapportera, att formulären varit enkla och informationen på webben pedagogisk.

De frågor som kommuner och regioner besvarat i återrapporteringen ger en bild av hur medlen har använts, inom vilka områden, vilka åldersgrupper, vilka program, om insatserna riktat sig till särskilda målgrupper etc. Då detta är första året som återrapportering sker för dessa medel blir det en basmätning av det föräldraskapsstöd som finns i kommuner och regioner. Eftersom alla kommuner inom båda inriktningarna samt alla regioner har återrapporterat är det en god grund för den fortsatta uppföljningen framöver.

Resultat av statsbidraget 2023

Underlag till redovisningen

I detta avsnitt redovisas resultatet av kommunernas och regionernas återrapporteringar för respektive inriktning av statsbidraget. Återrapporteringen har skett via digitala formulär riktade till kommuner och regioner som har rekviderat medel. Som tidigare beskrivits skickade MFoF ut innehållet i formulären för återrapporteringen redan i augusti till de kontaktpersoner som rekviderat medel för sin kommun eller region. Återrapporteringen pågick sedan mellan 22/12 och 31/1.

I tabell 1 redovisas återrapporteringarna för statsbidraget. Svarsandelarna baseras på de kommuner och regioner som har rekviderat medel. Alla kommuner och regioner som rekviderat statsbidrag har återrapporterat, vilket ger en svarsandel på 100 procent.

Inriktning	Antal med fördelade medel	Antal som rekviderat medel	Antal svar	Svarsandel (%)
Ökad och jämlik tillgång, kommuner	290	287	287	100%
Ökad och jämlik tillgång, region	21	21	21	100%
Förebygga kriminalitet kommuner	74	73	73	100%

Tabell 1: Redovisning av återrapporteringen för de tre inriktningarna av statsbidraget, antal svar och svarsandel

Resultatet av den samlade redovisningen ger en lägesbild för 2023 och utgör en bas för att i förlängningen kunna göra jämförelser av förflyttningar och effekter över tid. Återrapporteringen har även analyserats utifrån SKR:s kommungruppsindelning³ för att se om några skillnader kan ses beroende på exempelvis kommunstorlek.

Det är sannolikt att kommuner och regioner i sina återrapporteringar både överskattat och underskattat redovisningen av insatserna som genomförts under denna period. Då medlen som rekviderades i augusti även kunde användas för insatser tidigare under 2023 är det troligt att vissa kommuner eller regioner redovisade insatser som redan fanns på plats innan statsbidragen fördelades. Det är också sannolikt att redovisningen missar vissa insatser, eftersom det är en person per kommun respektive region som redovisat och även om denne försökt samla information från olika verksamheter kan det finnas insatser som inte redovisats i återrapporteringen.

MFoF har valt att publicera vissa uppgifter i en interaktiv karta som nås via myndighetens webbplats. Kartan innehåller uppgifter om föräldraskapsstödsprogram samt vilket stöd på universell respektive riktad nivå som olika kommuner och regioner själva har rapporterat att de erbjöd under 2023. MFoF har valt att tillgängliggöra denna information om läget för 2023, eftersom informationen är efterfrågad och sannolikt utgör ett stöd för alla kommuner och regioner i det fortsatta arbetet. Avsikten är att uppdatera kartbildens information efter nästa års återrapporteringar.

³ Kommungruppsindelningen från den 1 januari 2023 används för att underlätta jämförelser och analyser i olika statistiska sammanhang och är framtagen av SKR. Indelningen består av totalt nio grupper fördelade på tre huvudgrupper, där kommunerna grupperats utifrån vissa kriterier som tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Dataunderlaget är hämtat från SCB:s olika databaser.

Redovisning av fördelade medel

Myndigheten var medveten om att behovet av en satsning i form av ett statsbidrag för ett förstärkt föräldraskapsstöd var stort. Detta blev ännu tydligare då 287 av landets 290 kommuner och alla 21 regioner rekviderade medlen inom inriktningen *Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd*. 73 av 74 kommuner rekviderade medlen för att *Förebygga kriminalitet bland barn och unga*. Kommunerna och regionerna fick använda statsbidraget under kalenderåret 2023.

De kommuner som inte rekviderade statsbidrag angav tidsbrist samt personalbrist som orsaker. Tre kommuner rekviderade inte hela den tilldelade summan då de ansåg att de inte skulle hinna använda medlen enligt syftet under 2023.

Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till MFOF. Endast åtta procent av de utbetalda medlen har återbetalats, vilket utgör totalt 30 001 164 kronor. Inom inriktningen *Ökad och mer jämlik tillgång till föräldraskapsstöd över hela landet* har 39 kommuner och 7 regioner återbetalat medel. Inom inriktningen *Förebygga kriminalitet bland barn och unga* har 12 kommuner återbetalat medel.

Tabell 2 nedan visar budgeterade, utbetalda samt återbetalda medel för respektive inriktning.

Statsbidrag (kr)	Budget	Utbetalt	Återbetalt
Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd kommuner	97 500 000	96 666 808	9 269 491 (9,6%)
Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd regioner	97 500 000	97 499 999	7 318 561 (7,5%)
Förebygga kriminalitet kommuner	180 000 000	177 136 330	13 413 112 (7,6%)
Totalt	375 000 000	371 303 137	30 001 164 (8%)

Tabell 2: Budgeterade, utbetalda och återbetalda medel.

Orsakerna som angetts till att inte hela statsbidraget förbrukats är personalomsättning, bristande intern samordning samt tidsbrist eftersom statsbidraget kom sent på året.

Syftet med statsbidraget har uppnåtts

Majoriteten av kommunerna och regionerna anser att syftet med statsbidraget har uppnåtts. Tabell 3 nedan visar hur kommuner och regioner har svarat på frågan "I vilken utsträckning har syftet med statsbidraget uppnåtts i er kommun/region 2023". För alla tre inriktningar har majoriteten av kommunerna och regionerna skattat att syftet uppnåtts genom att svara mellan 3-5 på en femgradig skala.

Enkät	1 – Låg utsträckning	2	3	4	5 – Hög utsträckning
Ökad och jämlik tillgång, kommuner	8 (3%)	8 (3%)	68 (24%)	134 (47%)	69 (24%)
Ökad och jämlik tillgång, region	1 (5%)	4 (19%)	4 (19%)	8 (38%)	4 (19%)
Förebygga kriminalitet, kommuner	0 (0%)	5 (7%)	27 (37%)	29 (40%)	12 (16%)

Tabell 3: Resultat för frågan "I vilken utsträckning har syftet med statsbidraget uppnåtts i er kommun/region 2023?"

Medlen inom inriktningen *Ökad och mer jämlik tillgång till föräldraskapsstöd över hela landet* har kommunerna främst använt till:

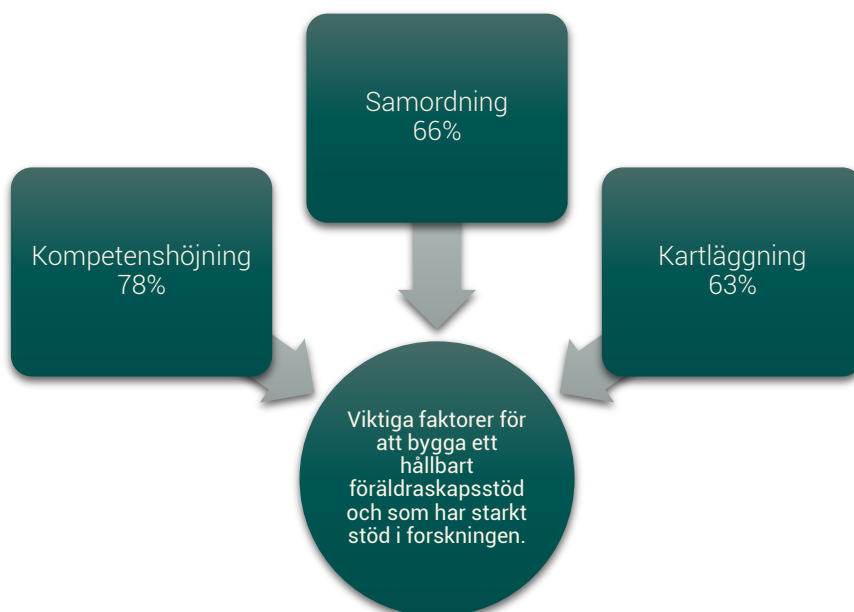
- kompetenshöjande insatser för yrkesverksamma
- kartläggning och utveckling av befintliga insatser
- samordning av insatser inom den egna kommunen

Regionerna har främst använt medlen inom inriktningen *Ökad och mer jämlik tillgång till föräldraskapsstöd över hela landet* till:

- kartläggning och utveckling av befintliga insatser
- kompetenshöjande insatser för yrkesverksamma
- samordning av föräldraskapsstödjande insatser med extern aktör

Medel för att *Förebygga kriminalitet bland barn och unga* har främst använts till:

- kompetenshöjande insatser för yrkesverksamma
- stärkt samordning av insatser inom den egna kommunen
- kartläggning och värdering av befintliga insatser

Siffrorna avser kommunernas återrapporteringar på frågan vilka aktiviteter statsbidraget använts till för att utveckla föräldraskapsstödjande verksamheter.

Ökad och jämlik tillgång till stöd - kommuner

Kommunernas återrapporteringar visar att majoriteten använde statsbidraget till verksamheter inom socialtjänsten (96 procent). Närmare var tredje kommun använde statsbidraget inom skolans verksamhet. Andra verksamheter där medlen användes var exempelvis inom integration, fritid och kultur.

80 procent av kommunerna erbjöd universellt föräldraskapsstöd i grupp främst till föräldrar med barn i åldrarna 0-12 år. Hälften av kommunerna (53%) erbjöd också universellt stöd i grupp till föräldrar med barn i åldrarna 13-18 år.

Även riktat stöd till föräldrar i grupp erbjöds av majoriteten av kommunerna. Stöd till föräldrar med barn i åldrarna 0-12 år var mest förekommande. Närmare hälften av kommunerna erbjöd även riktat stöd till föräldrar med barn i åldrarna 13-18 år.

Det fanns också kommuner som inte erbjöd något föräldraskapsstöd i grupp under 2023. 11 procent av kommunerna angav att de inte erbjöd något universellt stöd i grupp och 28 procent angav att de inte erbjöd riktat stöd i grupp.

Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023

Kommunerna erbjöd en mängd olika föräldraskapsstödsprogram under 2023. Till frågan "Vilka föräldraskapsstödsprogram erbjöds i kommunen under 2023?" fanns 30 olika föräldraskapsstödsprogram samt alternativet "Annat" att välja på som svarsalternativ. De 30 program som fanns att välja på bland svarsalternativen är de föräldraskapsstödsprogram som MFoF har i sin översikt på myndighetens webbplats. MFoF har gjort urvalet av program som enligt Socialstyrelsens "Öppna jämförelser av social barn- och ungdomsvård" användes i landets kommuner 2020. Sammanställningen baseras på information som har inhämtats från ägare och förvaltare av aktuella program/metoder i Sverige.

Bland de olika program som kommunerna erbjöd under 2023 var programmet ABC 3-12 år det som flest kommuner erbjöd (184 kommuner motsvarande 64 procent). 105 kommuner (37 procent) svarade "Annat". Kommuner som svarat "Annat" har bland annat nämnt andra program och även beskrivit olika aktiviteter samt tematräffar.

Tabell 4 visar de 28 föräldraskapsstödsprogram som erbjöds i kommunerna under 2023 samt antal och andel kommuner som erbjöd respektive program. Flera alternativ kunde väljas. 2 av de 30 programmen erbjöds inte i någon kommun. Svarsalternativet "Annat" redovisas också i tabellen.

Svarskategori	Antal kommuner (N=287)	Andel kommuner
ABC 3–12 år	184	64%
Annat	105	37%
Trygghetscirkeln (COSP)	95	33%
Föräldraskap i Sverige	91	32%
Barn i Föräldrars Fokus (BiFF)	65	23%
Tryggare barn	64	22%
Komet 3-11 år	63	22%
ABC 0–2 år	62	22%
Parenting Young Children (PYC)	62	22%
Marte Meo	58	20%
ABC Tonår	53	18%
Community Parent Education Program (COPE)	42	15%
Komet 12-18 år	42	15%
Kognitiv Integrerad Behandling vid Barnmisshandel (KIBB)	35	12%
International Child Development Programme (ICDP)	27	9%
Aktivt föräldraskap	25	9%
Älskade förbannade tonåring	23	8%
Ledarskapsträning för tonårsföräldrar (LFT)	13	5%
Lilla ABC	11	4%
Connect	10	3%
Mamma och pappa trots allt (MPTA)	9	3%
Beardslee's familjeintervention	8	3%
Project Support	8	3%
De otroliga åren (DOÅ)	4	1%
Family Check-up (FCU)	4	1%
Cool Kids	3	1%
Ömsesidig Respekt	3	1%
Attachment and Biobehavioral Catch-up (ABC)	1	0%*
Triple P 0-5 år	1	0%*

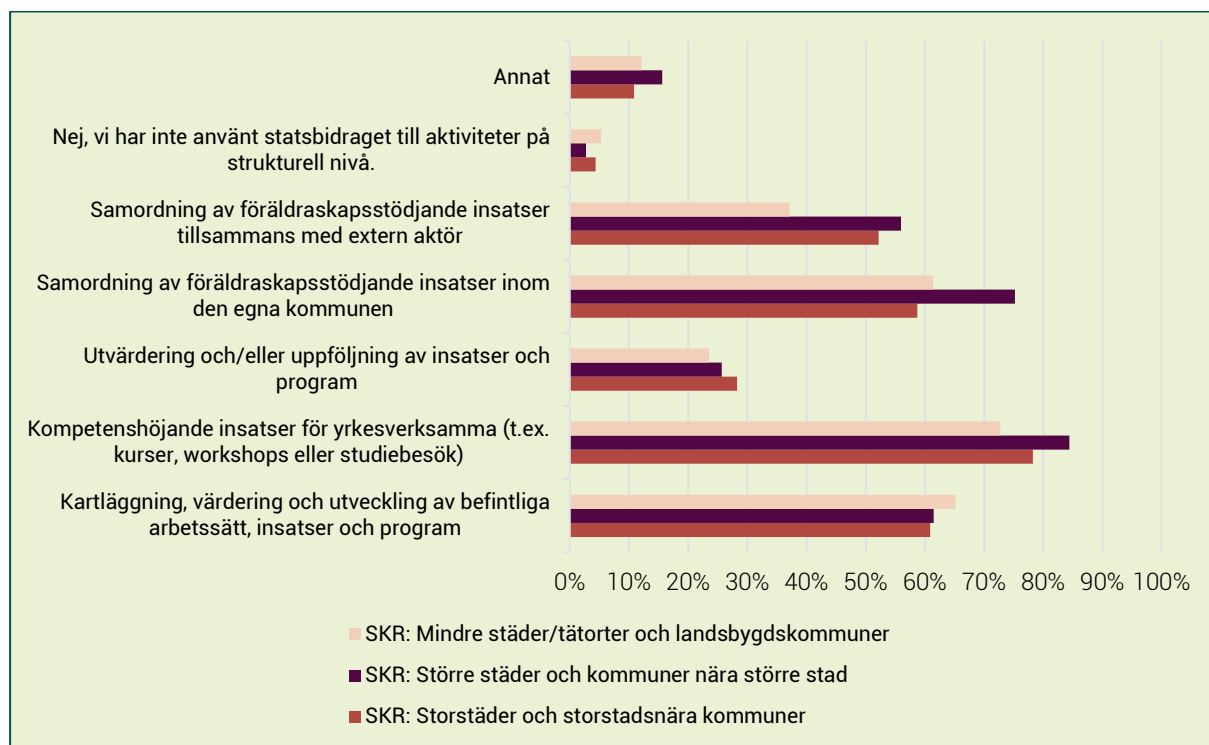
Tabell 4: Föräldraskapsstödprogram som erbjuds i kommunerna under 2023

*När endast en kommun valt alternativet utgör andelen 0,3 procent vilket gör att det i tabellen avrundats till 0 procent.

Utveckling av föräldraskapsstödande verksamheter

Kommunerna har kunnat använda statsbidraget till olika aktiviteter för att utveckla sina föräldraskapsstödande verksamheter. Som tidigare beskrivits har medlen främst använts till kompetenshöjande insatser för yrkesverksamma, kartläggning av befintliga insatser samt samordning av insatser inom den egna kommunen. Knappt hälften av kommunerna har använt medel till samordning av insatser tillsammans med extern aktör, där samordning tillsammans med regionen var mest vanligt. Ett flertal kommuner (47 procent) uppgav att de använt statsbidraget till samordning av föräldraskapsstödande insatser tillsammans med extern aktör, exempelvis regionens aktörer, trossamfund och studieförbund. 38 kommuner angav att de använt medlen till "Annat", som omfattas av exempelvis inköp av kurslitteratur och annat material, samordning av olika samverkansgrupper och skolsociala team.

I figur 2 är svaren uppdelade efter SKR:s kommunindelning. Detta har gjorts i flera av de sammanställda frågorna och MFoF kan se att svaren inte skiljer sig åt i större utsträckning mellan storstäder, större städer och mindre städer. Det kan tolkas som att föräldraskapsstöd erbjuds jämlikt i landet, oberoende av kommunernas storlek och geografiska läge. Det säger dock inte något om vilken kvalitet stödet har eller om stödet erbjuds jämlikt till alla föräldrar inom kommunerna, vilket är viktigt att beakta.

Figur 2: Aktiviteter som kommunerna använt statsbidraget till under 2023 för att utveckla föräldraskapsstödande verksamheter.

Tillgängligt föräldraskapsstöd

För att öka tillgängligheten till och jämlikheten i föräldraskapsstöd har kommunerna främst erbjudit fler platser/arenor som erbjuder stöd och att dessa ska finnas i närheten av där föräldrar finns. Kommunerna har också gjort anpassningar av verksamheter för personer med särskilda behov (t.ex. olika språk eller utifrån någon form av funktionsnedsättning). Ungefär var fjärde kommun beskrev att de under 2023 förbättrat tillgängligheten till föräldraskapsstödet genom att exempelvis erbjuda digitalt föräldraskapsstöd, öka den geografiska närheten, kortat väntetiderna, erbjudit måltider i samband med stödet samt förbättrat eller utökat sina öppettider.

Pappor är en målgrupp som inte nås av föräldraskapsstöd i önskad utsträckning. Kommunernas återrapportering visade att föräldraskapsstöd i grupp för pappor främst erbjöds till pappor med barn i åldrarna 1-12 år.

Statsbidraget har även använts till att nå ut till grupper med särskilda behov som exempelvis föräldrar som är nya i Sverige, föräldrar i separation och föräldrar där det förekommer psykisk ohälsa, missbruk och/eller våld.

Drygt hälften (59 procent) av kommunerna har svarat att de för att öka tillgängligheten till föräldraskapsstöd erbjuder individuellt stöd inom socialtjänstens öppenvård utan biståndsbeslut. Några kommuner har också ökat tillgängligheten till öppen förskola i form av utökade öppettider och utökad tjänstgöringsgrad.

Ökad och jämlik tillgång till stöd - regioner

Alla 21 regioner rekviderade statsbidrag för *Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd*. Statsbidraget har framför allt nyttjats inom verksamheter som barnhälsovård (17 av 21 regioner), mödrahälsovård (15 av 21 regioner), primärvård (13 av 21 regioner) och BUP (9 av 21 regioner).

Regionerna erbjöd universellt föräldraskapsstöd i grupp främst till föräldrar under graviditeten (16 av 21 regioner) och till föräldrar med barn i åldrarna 0-5 år (18 av 21 regioner). Riktat stöd erbjöds till föräldrar med barn i olika åldrar, dels under graviditeten, dels fram till och med barnen var 18 år. Vanligast var riktat stöd till föräldrar i grupp med barn i åldrarna 0-5 år, som 20 av 21 regioner erbjöd. Alla regioner erbjöd någon eller några former av universellt eller riktat föräldraskapsstöd i grupp.

Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023

På frågan "Vilka föräldraskapsstödsprogram erbjöds i regionen under 2023?" svarade 16 regioner "Annat", vilket innebär att de erbjöd ett föräldraskapsstödsprogram som inte var angivet bland de 30 alternativen. Flera alternativ kunde väljas vilket innebär att en region kan ha angivit flera program.

Tabell 5 visar de 23 föräldraskapsstödsprogram som erbjöds i regionerna under 2023 samt antal och andel regioner som erbjöd respektive program. Flera alternativ kunde väljas. 7 av de 30 programmen erbjöds inte i någon region. Svartalernativet "Annat" redovisas också i tabellen.

Svarskategori	Antal regioner (N=21)	Andel regioner
Annat	16	76%
Cool Kids	7	33%
Trygghetscirkeln (COSP)	6	29%
ABC 3–12 år	5	24%
Komet 3-11 år	5	24%
ABC 0–2 år	4	19%
Föräldraskap i Sverige	4	19%
Marte Meo	4	19%
Barn i Föräldrars Fokus (BiFF)	3	14%
International Child Development Programme (ICDP)	3	14%
ABC Tonår	2	10%
Beardslee's familjeintervention	2	10%
Child-Parent Psychotherapy (CPP)	2	10%
Community Parent Education Program (COPE)	2	10%
Komet 12-18 år	2	10%
Parenting Young Children (PYC)	2	10%
Family Check-up (FCU)	1	5%
Kognitiv Integrerad Behandling vid Barnmisshandel (KIBB)	1	5%
Lilla ABC	1	5%
Mamma och pappa trots allt (MPTA)	1	5%
Pappa kom hem	1	5%
Triple P 0-5 år	1	5%
Älskade förbannade tonåring	1	5%
Ömsesidig Respekt	1	5%

Tabell 5: Föräldraskapsstödprogram som erbjuds i regionerna under 2023

Utveckling av föräldraskapsstödande verksamheter

Regionerna har precis som kommunerna haft möjlighet att under 2023 använda statsbidraget till olika aktiviteter för att utveckla sina föräldraskapsstödande verksamheter. Som tidigare beskrivits har medlen främst använts till kartläggning och utveckling av befintliga insatser och kompetenshöjande insatser för yrkesverksamma.

Över hälften av regionerna beskriver i sina återrapporteringar att de använt statsbidraget för utvärdering och/eller uppföljning av insatser och program, samordning av föräldraskapsstödande insatser inom den egna regionen samt samordning av föräldraskapsstödande insatser tillsammans med extern aktör. De kommuner som ingår i regionen nämns i de flesta fall som den externa aktör som regionen samarbetat med. Andra externa aktörer som nämns är bland annat länsstyrelser och regionförbund. Få regioner har uppgett att de har samordnat insatser med aktör från civilsamhället.

Tillgängligt föräldraskapsstöd

För att öka tillgängligheten och jämlikheten till föräldraskapsstöd har regionerna främst genomfört anpassningar av verksamheten för personer med särskilda behov. Regionerna beskriver även att de erbjuder digitalt föräldraskapsstöd samt fler platser/arenor som erbjuder föräldraskapsstöd.

Regionerna har använt statsbidraget för riktade insatser till flera målgrupper. Vanligast är familjer där det förekommer psykisk ohälsa, föräldrar som är nya i Sverige samt föräldrar med funktionsnedsättning. Mer än var tredje region angav "Annat" som alternativ i sin återrapportering, exempelvis stöd till föräldrar med barn som har autism.

Förebygga kriminalitet bland barn och unga – kommuner

Föräldraskapsstödsprogram som erbjöds 2023

Socialstyrelsen rekommenderar 11 program för familjer med barn som har hög risk för fortsatt normbrytande beteende. Dessa 11 program, samt alternativet "Annat", fanns att välja vid svarsalternativen om *vilka föräldraskapsstödsprogram/metoder som erbjöds i kommunen under 2023 i syfte att minska kriminalitet bland barn och unga*.⁴

37 procent av kommunerna uppgav svarsalternativet "Annat". Detta innebär att de erbjuder ett föräldraskapsstödsprogram/metod som inte är rekommenderat av Socialstyrelsen vid fortsatt normbrytande beteende.

Tabell 6 visar de 8 föräldraskapsstödsprogram som erbjöds i kommunerna i syfte att minska kriminalitet bland barn och unga under 2023 samt antal och andel kommuner som erbjöd respektive program. Flera alternativ kunde väljas. 3 av Socialstyrelsens 11 rekommenderade program erbjöds alltså inte i någon kommun. Svarsalternativet *Annat* och *Nej, inget av programmen* redovisas också i tabellen.

Svarkategori	Antal kommuner (N=73)	Andel kommuner
Funktionell familjeterapi (FFT)	30	41%
Annat	27	37%
Komet	22	30%
Community Parent Education Program (COPE)	14	19%
Nej, vi har inte använt statsbidraget till någon av ovanstående föräldraskapsstödsprogram/metod	6	8%
De otroliga åren	4	5%
Brief Strategic Family Therapy (BSFT)	2	3%
Multisystemisk terapi (MST)	2	3%
Family Check-up (FCU)	1	1%
Multidimensionell familjeterapi (MDFT)	1	1%

Tabell 6: Föräldraskapsstödsprogram/metoder som erbjöds i kommunen under 2023 i syfte att minska kriminalitet bland barn och unga.

⁴ [Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott \(socialstyrelsen.se\)](#) (Hämtad 2024-03-08)

Utveckling av föräldraskapsstödande verksamheter

På frågan hur medlen använts för att stärka föräldraskapsstödet genom tidiga och/eller samordnade insatser har 81 procent av kommunerna svarat utbildning för yrkesverksamma. 79 procent av kommunerna har stärkt samordningen i den egna kommunen och 64 procent har gjort kartläggningar av befintliga insatser och program. För att tydliggöra föräldraperspektivet i de kommunala lägesbilderna har mer än hälften av kommunerna uppgett att de genomfört kommunala lägesbilder med ett föräldraskapsstödande perspektiv. Statsbidraget har också i hög utsträckning använts till att göra analyser och ta fram verksamhetsplaner för det brottsförebyggande arbetet och att stärka barnets perspektiv i detta arbete.

Tillgängligt föräldraskapsstöd

För att stärka tillgången till föräldraskapsstöd behöver stödet vara tillgängligt. Utifrån detta behov har kommunerna främst använt statsbidragen till insatser som innebär fler platser och arenor där föräldraskapsstöd erbjuds, anpassning av verksamheten för personer med särskilda behov och ökad geografisk närhet

Ungefär hälften av alla kommuner har använt medlen för ökad tillgång till riktat föräldraskapsstöd i grupp till föräldrar med barn i åldrarna 0-18 år. För att öka tillgången till individuellt föräldraskapsstöd har 73 procent av kommunerna erbjudit ökad möjlighet till föräldraskapsstöd i öppenvård utan biståndsbeslut (t.ex. utökade öppettider, fler lokaler, ökad tjänstgöringsgrad och kortare väntetider) och 60 procent genom ökad möjlighet till biståndsbedömda insatser av föräldraskapsstöd i öppenvård (t.ex. enskilda samtal, insatser i hemmet och individuellt deltagande i föräldraskapsstödande program).

För att i högre utsträckning nå målgruppen pappor med föräldraskapsstöd frågades om denna målgrupp erbjudits riktat föräldraskapsstöd i grupp. 68 procent av kommunerna uppgav att de inte erbjöd riktat föräldraskapsstöd i grupp till pappor.

Kommunerna har använt statsbidraget till riktade, förebyggande insatser till målgrupper som särskilt behöver uppmärksammas. Kommunerna har målgruppsanpassat sina insatser till främst målgrupperna föräldrar som är nya i Sverige, föräldrar som inte talar och förstår svenska, familjer där det förekommer våld samt familjer där de förekommer risk- och missbruk.

MFoF:s kommentarer

MFoF är stolta och glada över att 100 procent av regionerna och 99 procent av kommunerna rekviderade medel inom statsbidraget för ett förstärkt föräldraskapsstöd. Det är första gången som myndigheten haft ett uppdrag att betala ut ett sådant omfattande statsbidrag som detta. Trots den korta tiden för uppdraget har myndigheten arbetat fram ett system för att ta emot, hantera och betala ut dessa medel på ett effektivt, rättssäkert och transparent sätt. Återkoppling från kommuner och regioner visar att de överlag tyckt att det varit enkelt att både rekvidrera medel och åiterrapportera till MFoF.

Genom uppdraget har MFoF etablerat rutiner och processer samt gjort investeringar vilket gör att myndigheten kan vara ännu effektivare samt bredare i sitt uppdrag som bidragsgivande myndighet framåt och på långt sikt. Uppdraget har även lett till ökad och värdefull kunskap för MFoF om hur föräldraskapsstödet ser ut i landet, vad som finns på plats och vad som behöver stärkas eller utvecklas ytterligare. Kännedom om detta är viktig för det fortsatta arbetet.

Totalt återbetalades 8 procent av de utbetalda medlen. Regionerna utgjorde en stor del av de aktörer som återbetalade. Så många som var tredje region har återbetalat delar av de rekviderade medlen. De anger tidsbrist samt personalbrist som orsak till detta. Det är viktigt att följa hur detta kommer att se ut vid åiterrapporteringen för medlen som rekvideras 2024 och som utlystes i början av året. Sannolikt kommer färre regioner och kommuner att behöva återbetala medel då de under 2024 får möjligheten att arbeta över en längre tidsperiod.

Utmaningar med tidsramen för statsbidraget 2023

MFoF får återkommande information från kommunerna och regionerna att de ser stora svårigheter att på alltför kort tid hinna kartlägga, göra behovsanalyser, utbilda yrkesverksamma och samordna insatser samt utvärdera och kvalitetssäkra sitt arbete. Många har kännedom om och erfarenhet av att det tar lång tid att bygga upp, förankra och implementera ett arbetssätt/metod, skapa tillit hos målgruppen samt nå de föräldrar som inte nås i önskad utsträckning. Denna långsiktighet är svår att uppnå när finansieringen är kortsiktig.

Socialstyrelsen delar denna uppfattning om att kommunerna upplever tidsbrist och att det krävs långsiktighet och uthållighet i arbetet, vilket de skriver i sin rapport *"Redovisning av 2022 års uppdrag om sociala insatser i utsatta områden - Delredovisning avseende 2022 års medel"*.⁵

Långsiktighet och indikatorer skapar förutsättningar för resultat

Det är svårt att på kort tid se resultat och effekter för denna satsning på förstärkt föräldraskapsstöd. Att möjliggöra mätning av resultat och effekter kräver ett mer långsiktigt arbete. Då skulle myndigheten också kunna se om medlen resulterar i en ökad och mer jämlik tillgänglighet till föräldraskapsstöd över hela landet. En annan förutsättning för att kunna mäta resultat och effekter är att det finns indikatorer för detta. MFoF har publicerat nationellt tillgängliga indikatorer för uppföljning av föräldraskapsstöd på myndighetens webbplats. Myndigheten ger där förslag på olika typer av mått och ett ramverk för uppföljning av föräldraskapsstöd. De nationella indikatorerna för föräldraskapsstöd är möjliga att följa över tid och kan utgöra underlag för beslutfattare och yrkesverksamma att göra jämförelser med regionala och lokala data. För att utveckla arbetet med indikatorer krävs

⁵ [Så har arbetet mot kriminalitet i utsatta områden stärkts med statsbidrag - Socialstyrelsen](#) (Hämtad 2024-03-01)

det att fler regioner rapporterar data till befintliga kvalitetsregister som Graviditetsregistret och svenska Barnhälsovårdsregistret BHVQ.

Förvaltningsfrågan

Statsbidraget har inneburit en ökad möjlighet för utbildning av yrkesverksamma att leda och utbilda inom olika föräldraskapsstödsprogram. Både region och kommun ser möjligheter att kunna erbjuda fler föräldrar stöd om fler yrkesverksamma kan utbilda sig inom ett föräldraskapsstödsprogram. Sannolikt kommer detta på sikt att öka efterfrågan hos förvaltarna, och vissa av dessa kommer ha svårigheter att erbjuda alla som är intresserade en utbildningsplats vid deras planerade utbildningar. I och med detta aktualiseras förvaltningsfrågan än en gång. Alla program har inte förvaltare i Sverige, vissa program har förvaltare som enbart utbildar den egna regionen. Detta blir bekymmersamt för de kommuner och regioner som behöver upprätthålla de program som de valt att erbjuda föräldrarna, men också för jämlikheten över hela landet. För att kunna uppnå en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet behöver utbildning i de evidensbaserade föräldraskapsstödsprogrammen finnas tillgänglig för alla.

Civila aktörers roll

Många aktörer som erbjuder föräldraskapsstöd i landets kommuner och regioner finns inom den civila sektorn. Dessa aktörer kan många gånger ha lättare att nå de målgrupper av föräldrar som offentlig sektor har svårt att nå. Aktörer inom civil sektor är ofta en avsändare som föräldrarna känner tilltro till och upplever sig inkluderade och trygga hos. Civila aktörer fungerar ofta också som brobyggare till offentlig sektor och de insatser som de erbjuder. MFoF vet att ett flertal av kommunerna som rekviderat medel har samverkat med civila aktörer, vissa har också skrivit Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med civila aktörer. En framgångsfaktor som många visar på är samverkan mellan offentlig och civil sektor då det möjliggör att nå fler föräldrar och att vara synlig på fler arenor som också främjar barnets trygghet i samhället.

Vid eventuella kommande utlysningar av statsbidrag för ett förstärkt föräldraskapsstöd anser MFoF att samverkan med civila aktörer är fortsatt viktigt för framgångsrikt arbete med att nå fler föräldrar.

Ökad samordning mellan myndigheter

Genom myndighetens kontakter och de pilotkommuner som MFoF samverkar med inom brottsförebyggande föräldraskapsstöd har MFoF fått vetskap om att det finns upplevelse av "finansieringsträngsel" och brist på samverkan mellan myndigheter. Vissa kommuner har ett flertal stadsdelar som klassas som särskilt utsatta områden och har under 2023 fått finansiering från flera myndigheter. Detta är i sig positivt men när finansieringen kommer samtidigt från flera håll och med olika krav på insatser och resultat är det ibland övermäktigt för dessa kommuner att tillmötesgå myndigheternas krav på insatser. Om myndigheterna hade större kännedom om varandras uppdrag skulle det bidra till ökad samverkan och samordning vilket skulle underlätta för aktörerna i kommuner och regioner.

Arbete framåt

MFoF ser att regeringens satsning på ett förstärkt föräldraskapsstöd är uppskattad då nästan samtliga kommuner och alla regioner tagit del av medlen. Majoriteten av dem har också i sina återrapporteringar uppgett att syftet med medlen har uppnåtts. MFoF har fått förtroendet att även 2024 betala ut och följa upp detta statsbidrag. Utifrån de erfarenheter myndigheten fått samt den viktiga information som återrapporteringar gett ser myndigheten särskilt följande områden som viktiga att fortsätta arbeta med respektive utveckla framåt:

Utveckla det interna arbetet

För myndighetens interna arbete ser MFoF fördelar med ett mer sammanhållet bidragshanteringssystem som inkluderar formulär för rekvisering, registrering, utskick, återrapportering samt sammanställningar av data. För närvarande pågår en upphandling av ett sådant system.

MFoF kommer även fortsättningsvis att ta stöd av Statens servicecenter med utbetalning och återbetalning av medel. Myndigheten ser stora fördelar med den granskning Statens servicecenter erbjuder inom området vilket förebygger och förhindrar felaktiga utbetalningar.

Förutsättningar för enkel hantering

Eftersom kommunerna och regionerna har uttryckt att de är nöjda med utformningen av formulär för såväl rekvisering och återrapportering kommer myndigheten att fortsätta använda sig av samma innehåll i formulären. MFoF ser vikten av att i ett tidigt skede delge kommuner och regioner hur återrapporteringen kommer att se ut så att de vet vad som förväntas av dem i återrapporteringen samt för att öka förutsättningarna samordning av återrapporteringen inom kommunen/regionen.

Långsiktighet

Att medlen 2024 fördelas i början av året ser myndigheten som en fördel, då ett hållbart och långsiktigt arbete med föräldraskapsstöd kräver tid. För att nå syftet med en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd samt förebygga kriminalitet bland barn och unga behöver kommuner och regioner arbeta långsiktigt med att skapa en stabil organisation och samordning för detta, och de behöver även skapa tillit och relationer till de föräldrar som ska erbjudas stödet. Om information om tilldelade medel kommuniceras i god tid före aktuellt år kan det öka och förenkla de sökandes möjligheter att planera.

MFoF anser att det vore effektivt att bygga vidare på den kunskap som myndigheten har om föräldraskapsstöd samt hantering av statsbidrag. Om MFoF får ett permanent eller flerårigt uppdrag att betala ut statsbidrag för ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd till kommuner och regioner skulle det öka möjligheterna till mätning av resultat och effekt i ett mer långsiktigt perspektiv. Detta skulle skapa goda förutsättningar för väl underbyggda analyser och underlag till regeringen.

MFoF ser behovet av en ny strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd som kan fungera som ett ramverk för att stötta kommuner och regioner för utveckling i önskad riktning. En sådan strategi skulle bidra till en välbehövlig vidareutveckling och långsiktig metod- och kunskapsuppbyggnad vad gäller universellt föräldraskapsstöd, men även riktat stöd som exempelvis brottsförebyggande föräldraskapsstöd och stöd till föräldrar i hederskontext. Regeringens nya strategi med fokus på sociala brottsförebyggande åtgärder, "Barriärer mot brott", och en ny strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd skulle komplettera och stärka varandra.

En ny strategi ger inriktning och ramverk för hur samhället gemensamt ska planera, prioritera och genomföra insatser för att hantera den komplexa samhällsutmaning vi lever i, där MFoF ser föräldraskapsstöd som en viktig del i en positiv utveckling.

Stöd i genomförandet

För att ytterligare nå ut med information och kunskap om hur kommuner och regioner kan arbeta för ökad och jämlik tillgång av föräldraskapsstöd samt förebygga kriminalitet kommer MFoF att ta fram en grundläggande utbildning för yrkesverksamma och beslutsfattare. MFoF kommer också att fortsätta informera om vikten av samordning inom kommunen/regionen för att de ska få en heltäckande kunskap om vad som redan finns för att därefter kunna arbeta för en ökad och mer jämlik tillgång till föräldraskapsstöd.

Civila aktörer

Civila aktörer är viktiga samverkansparter i arbetet med att nå fler föräldrar på fler arenor, samt som brobyggare till de offentliga aktörerna. Detta kommer MFoF att fortsätta påtala, och samtidigt visa på goda exempel där dessa samarbeten fungerat bra och fler föräldrar har kunnat erbjudas stöd.

Förvaltning

Ett alternativ för att öka jämlik tillgång till föräldraskapsstödsprogrammen över hela landet är att använda en spridningsförvaltare. Förvaltarna Stockholm Stad och Länsstyrelsen Stockholm har valt att använda en annan organisation som förvaltare av nationell spridning/utbildning. Bris är den aktör som utbildar gruppledare och instruktörer i hela landet, med god geografisk spridning i programmet Föräldraskap i Sverige, som Stockholm stad och Länsstyrelsen Stockholm tagit fram och förvaltar. De har själva inte resurser eller utrymme att utbilda inom detta program utanför Stockholmsregionen, men har valt denna lösning då många kommuner och regioner i landet är intresserade av detta föräldraskapsstödsprogram (det fjärde mest förekommande i kommunerna).

MFoF skulle framgent kunna vara bidragsgivande myndighet till spridningsförvaltare som utifrån angivna kriterier kan ansöka om medel att utbilda och sprida evidensbaserade föräldraskapsstödsprogram. Ett uppdrag att utveckla vår nuvarande program- och metodöversikt så att den innehåller de evidensbaserade program som finns i Sverige idag skulle vara ett stöd för kommuner och regioner att göra informerade val av kunskapsbaserade program och metoder.

Samordning mellan myndigheter

Kommunerna upplever begränsade resurser och har lättare att bistå myndigheter om dessa genomför sina uppdrag samordnat. MFoF kommer att verka för samordning med de myndigheter som har liknande uppdrag. Eftersom myndigheter ska stödja kommuner och regioner med kunskap och information så att de kan utveckla och systematisera sitt arbete med föräldraskapsstöd behöver också myndigheterna samordna sig inom sina uppdrag.